

Motion till riksdagen 2024/25:2692

av **Arber Gashi (S)**

Avskaffande av den fria etableringsrätten i skolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge kommunerna veto vid skoletableringar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Idag kan friskolor etablera sig var de vill geografiskt i en kommun. Ofta väljer de att etablera sig på platser där de medvetet orsakar en överetablering av skolplatser. Där kan de konkurrera med de kommunala skolorna om elever, och sannolikt väljer en del elever att söka sig till den nyetablerade friskolan. I praktiken innebär det att de kommunala skolorna får minskade intäkter, samtidigt som stora delar av deras kostnader kvarstår i form av lokaler och personal.

Idag är kommuner en remissinstans till skoletableringar, men det är Skolinspektionen som utdelar tillstånden. Skolinspektionen tar i praktiken inte hänsyn till behovet av nya skolplatser, utan snarare om företaget kan uppvisa att det finns en marknad, med andra ord elever, vilket de kan eftersom eleverna redan går i andra skolor. Även i fall där kommuner i sina remissinstanser tydligt yttrar att de inte är i behov av en skoletablering, delas ändå tillstånd ut av Skolinspektionen eftersom det råder en fri etableringsrätt, vilket hindrar Skolinspektionen från att säga nej.

Det är tid att kommunerna själva får avgöra hur, när eller var en friskola etablerar sig. Kommunerna skulle således bättre kunna planera för skolans övergripande budget och för kommande skolbyggnationer. Risken idag är att kommunen bygger skolor som får stå halvtomma när stora delar av elevunderlaget kan försvinna, vilket i praktiken blir ett slöseri med skattemedel.

Arber Gashi (S)